



Politika e rritjes së pensioneve

**Programi qeverisës**

**2021-2025**

# Politika e rritjes së pensioneve

2021 - 2025

- A. Analiza e performancës së premtimit qeveritar në lidhje me rritjen e pensioneve dhe politikat që e mbështesin atë
- B. Kuadri rregullator, strategjia dhe politikat, burimet dhe strukturat përgjegjëse, kapacitetet, monitorimi dhe ecuria
- C. Analiza e alokimeve fiskale, kostot direkte dhe indirekte të zbatimit të premtimeve dhe krahasimi mes tyre
- D. Ndikimi afatgjatë nga programi në ekonomi, rajonet e vendit dhe popullsi
- E. Analiza e programit të bonusit të pensioneve dhe perceptimi i programit
- F. Efekti ndikues i programit në rajonet e vendit dhe shtresat e popullsisë dhe përgjegjshmëria
- G. Vlerësim i përmbushjes së programit të bonusit të pensioneve

PËRGATITJA DHE SHPËRNDARJA



## Raport progresi

**Vlerësimi i programit të qeverisë 2021-2025 dhe efënca e menaxhimit të kostove:  
1200 ditë qeverisje**

Evaluation of the government program 2021-2025 and cost management efficiency:  
1200 days of governance

[www.polifakt.al](http://www.polifakt.al)

[www.altax.al](http://www.altax.al)

[info@altax.al](mailto:info@altax.al)

Janar 2025

Tirana, Shqipëri

**Polifakt.al** është një platformë e pavarur dhe e besueshme për monitorimin e realizueshmërisë së premtimeve politike. Ajo ofron analiza të detajuara mbi zbatueshmërinë financiare të angazhimeve elektorale, duke i krahasuar ato me performancën reale të qeverisë dhe alokimet dhe kufizimet buxhetore.

*Pikat kyçe të Polifakt.al në vlerësimin e përmbushjes*

### **Monitorimi i premtimeve zgjedhore dhe programeve qeverisëse**

[Polifakt.al](#) ndjek sistematikisht premtimet e bëra nga liderët politikë, duke vlerësuar:

**Realizueshmërinë.** A janë premtimet të arritshme brenda kontekstit aktual ekonomik?

**Burimet financiare.** A janë ndarë burime të mjaftueshme për zbatimin e premtimeve?

**Statusi i përmbushjes.** Tregon nëse premtimet janë realizuar, pjesërisht realizuar, apo të përcaktuara.

### **Krahasimi me kapacitete fiskale dhe kostot e përmbushjes**

Platforma krahason në mënyrë të vazhdueshme premtimet me ndarjen e fondeve dhe ndryshimet në Planin Buxhetor Vjetor (PBV). Kjo ndihmon në identifikimin e:

- ✓ Përputhshmërisë midis premtimeve politike dhe shpenzimeve reale.
- ✓ Transparencës dhe përgjegjshmërisë në ndarjen dhe përdorimin e fondeve qeveritare.

### **Raportet e progresit**

[Polifakt.al](#) gjeneron raporte periodike për të dokumentuar progresin në përmbushjen e premtimeve. Këto raporte përfshijnë:

- Vlerësimin e performancës së ministrive dhe sektorëve përkatës.
- Përditësime mbi shkallën e arritjes së objektivave të qeverisë.

Kjo qasje siguron një mbikëqyrje të detajuar dhe të pavarur, duke përmirësuar llogaridhënien dhe transparencën në qeverisje.

# Kushtet e përdorimit të Raportit

## Qëllimi dhe përgjegjësia

Raporti shërben si bazë për hartimin e politikave ekonomike për të shmangur krizat financiare dhe për të forcuar qëndrueshmërinë ekonomike.

Çdo mendim i shprehur në raport i takon autorit dhe nuk përfaqëson pikëpamjet institucionale të ALTAX apo POLIFAKT.

## Riprodhimi dhe shpërndarja

Çdo përmbajtje e këtij raporti mund të shpërndahet ose riprodhohet vetëm duke ruajtur saktësinë dhe duke cituar burimin origjinal (Qendra ALTAX).

Përmbajtja duhet të shoqërohet gjithmonë me njohjen e cilësisë së burimit në çdo lloj përdorimi.

## Kushtet për përdoruesit

Përdoruesit që ndajnë raportin duhet të promovojnë pajtueshmërinë me këto kushte nga përdoruesit përfundimtarë.

Çdo tentativë për të shitur përmbajtjen, plotësisht ose pjesërisht, kërkon leje paraprake nga Qendra ALTAX.

## Kufizime të përdorimit

Raporti mund të përdoret vetëm për qëllime jo-fitimprurëse.

Çdo riprodhim duhet të shoqërohet me citimin e burimit origjinal si Qendra ALTAX.

Fjalë Kyçe: #premtime zgjedhore #program qeverises #dialog deliberativ #analiza #buxheti #prioritete #politike #përgjegjshmeri financiare #transparence #kapacitete fiskale #permbushje

Kodi JEL: D72, E62, H50, P11

© Të gjitha të drejtat e rezervuara nga **Qendra ALTAX**.

# Konsiderata

**(Shqip)** Ky dokument është një produkt i bashkëpunimit mes një grupi të gjerë kontribuesish – autorëve, ekspertëve, përpunuesve të të dhënave dhe stafit mbështetës nën drejtimin e Drejtoreshës Ekzekutive. Lexuesit dhe ndjekësit janë një komponent kyç për vijimësinë e punës.

**ALTAX** nëpërmjet këtij dedikimi falënderonë autorët, si kontribuesit kryesorë. Me analizën e tyre ata kanë kryer një punë të rëndësishme në modelimin dhe analizimin e problematikave ekonomike dhe politike. Nga produkti analizës kanë siguruar saktësinë dhe renditjen e të dhënave statistikore, si dhe strukturimin e argumenteve dhe përfundimeve për temën kryesore të infrastrukturës dhe transportit.

Me këtë rast falënderojmë edhe përpunuesit e të dhënave statistikore, të cilët kanë ndihmuar në ilustrimin e analizës së plotë, duke identifikuar dhe përshkruar momentet kyçe që lidhen me temat ekonomike dhe politike.

Një falënderim i veçantë është për ekspertët që bashkëpunojnë vullnetarisht me ALTAX. Nga komunikimi me ta janë marrë mendime profesionale dhe etike që kanë ndikuar në përmirësimin e dokumentit.

Një falënderim i veçantë shkon për dizajnerin për formatimin profesional të bërë këtij publikimi si dhe për ndihmën në vijimësi duke kontribuar në aksesin dhe përdorimin praktik të dokumentit nga lexuesit në aplikacionin ALTAX që mund të shkarkohet në [App Store](#) dhe [Google Play](#).

Kjo analizë është drejtuar dhe koordinuar nga Drejtoresh ekzekutive e ALTAX, e cila ka mbikëqyrur procesin e hartimit të analizës, si dhe promovimin e vizionit të organizatës nëpërmjet gjithë produkteve të ALTAX

Falënderimi i ALTAX drejtohet edhe për lexuesit dhe ndjekësit. Ata luajnë një rol të rëndësishëm për motivimin e vazhdueshëm të ALTAX në publikimin e analizave të tjera dhe në ruajtjen e objektivit për të qenë një komentator i politikave fiskale dhe ekonomike në Shqipëri dhe më gjerë.

Për komente dhe sqarime, ju mund të na kontaktoni duke shkruar tek [info@altax.com](mailto:info@altax.com)

# Acknowledgement

(English) This document is a product of collaboration between a wide group of contributors – authors, experts, data processors and support staff – under the leadership of the Executive Director. Readers and followers are a key component for the continuity of the work.

ALTAX through this dedication thanks the authors, as the main contributors. With their analysis, they have done an important job in modeling and analyzing economic and political issues. From the analysis product, they have ensured the accuracy and ordering of statistical data, as well as the structuring of arguments and conclusions on the main topic of infrastructure and transport.

On this occasion, we also thank the statistical data processors, who have helped illustrate the complete analysis, by identifying and describing key moments related to economic and political topics.

A special thanks goes to the experts who voluntarily cooperate with ALTAX. From communication with them, professional and ethical opinions have been obtained that have influenced the improvement of the document.

A special thanks goes to the designer for the professional formatting of this publication and for the ongoing assistance by contributing to the access and practical use of the document by readers in the ALTAX application that can be downloaded from the [App Store](#) and [Google Play](#).

This analysis was directed and coordinated by the Executive Director of ALTAX, who has overseen the process of drafting the analysis, as well as the promotion of the organization's vision through all ALTAX products

ALTAX's thanks are also addressed to its readers and followers. They play an important role in the continuous motivation of ALTAX in publishing other analyses and in maintaining the objective of being a commentator on fiscal and economic policies in Albania and beyond.

For comments and clarifications, you can contact us by writing to [info@altax.com](mailto:info@altax.com)

## Follow ALTAX and Polifakt on social media, Web and in our App



FISKALISTI

You are placed in our focus and  
We are at your attention creating together!



ALTAX - POLIFAKT

We publish and distribute information,  
ongoing analysis and studies.



ALTAX

Communicate through social media addresses



ALTAX

Watch our informative and educational videos



ALTAX.AL

Read and download unique analyses and studies



POLIFAKT.AL

Look at how many political promises have been kept.



App Store  
Google Play

Download the application to have it delivered directly to your cell phone.

A relationship about the commonalities that unite us in everyday life.

## Objektivi - Politika e rritjes së pensioneve

**Deklaratë:** Politika e bonusit të pensioneve të fundvitit transformohet në një skemë të përhershme të rritjes së pensioneve, përtej indeksimit.

**Qëllimi:** Të sigurojë mbështetje të qëndrueshme për pensionistët duke ruajtur stabilitetin financiar të skemës së pensioneve dhe reformat e arritura.

**Objektivi:** Garantimi i një rritjeje vjetore të vazhdueshme prej mbi 5% për çdo pensionist, duke përmirësuar cilësinë e jetës së tyre dhe fuqizuar sistemin social.

# Politika e bonusit të pensioneve të fundvitit do të kthehet në një politike permanente të rritjes së pensioneve, përtej indeksimit, pa rrezikuar skemën dhe reformën e arritur. Kjo politikë do të garantojë një rritje të vazhdueshme vjetore prej mbi 5% për çdo pensionist

## A. Analiza e performancës së premtimit qeveritar në lidhje me rritjen e pensioneve dhe politikat që e mbështesin atë

Për të analizuar performancën e premtimit qeveritar në lidhje me rritjen e pensioneve dhe politikat që e mbështesin atë, do të shqyrtojmë disa aspekte të programit qeverisës të Shqipërisë 2021-2025 në lidhje me kontekstin politik, social, ekonomik, etik, buxhetor, ndërkombëtar dhe trendet globale, si dhe lidhjen me Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm (SDG).

### 1. Konteksti Politik

Premtimi për një rritje të qëndrueshme të pensioneve, përtej indeksimit, është i lidhur ngushtë me angazhimin politik të qeverisë për përmirësimin e kushteve të jetesës për pensionistët, si një kategori e rëndësishme sociale. Qeveria është përpjekur të krijojë një ambient politik të qëndrueshëm, që mbështet këto ndryshime. Pjesë e këtij angazhimi janë dhe përpjekjet për të forcuar reformën në pensione dhe administratën publike, që mund të mundësojnë realizimin e këtij premtimi.

**Sfida Politike:** Angazhimi për rritjen e pensioneve ka nevojë për një konsensus të gjerë politik dhe stabilitet në menaxhimin e fondeve shtetërore, sidomos për të shmangur ndikimet negative nga ndryshimet e mundshme të administratës ose sfidave të tjera politike.

### 2. Konteksti Social

Në aspektin social, premtimi për rritjen e pensioneve prek drejtpërdrejt grupet më të vulnerabël të shoqërisë, duke përfshirë pensionistët. Ky angazhim synon përmirësimin e kushteve të jetesës së pensionistëve, të cilët shpesh janë të varur nga pensionet e shtetit për mbijetesën e tyre.

**Përfitimet Sociale:** Rritja e pensioneve është një hap pozitiv për uljen e varfërisë dhe përmirësimin e cilësisë së jetesës për këtë grup. Megjithatë, do të duhet të monitorohet nëse kjo rritje ka një ndikim real në reduktimin e pabarazive sociale dhe në përfshirjen e grupeve të tjera vulnerabël.



**Sfida Sociale:** Pabarazitë sociale dhe papunësia mbeten ende sfida të mëdha, veçanërisht për rininë dhe gratë. Rritja e pensioneve mund të mos jetë e mjaftueshme për të adresuar këto probleme në mënyrë të plotë.

### 3. Aspekti Etik

Politikat për rritjen e pensioneve duhet të realizohen duke u bazuar në parime etike të llogaridhënies dhe transparencës. Kjo kërkon një menaxhim të përgjegjshëm të fondeve shtetërore dhe një angazhim të fortë për të luftuar korrupsionin dhe për të siguruar që politikatat sociale mbështeten në nevojat reale të qytetarëve.

**Kritika Etike:** Ndërsa qeveria e Shqipërisë ka shpallur angazhimin e saj për transparencë dhe llogaridhënie, ekziston mundësia që ndodhin shkelje të etikës, sidomos në administratën publike dhe implementimin e politikave. Integriteti në zbatimin e premtimeve është i rëndësishëm.

### 4. Konteksti Ekonomik dhe Buxhetor

Rritja e pensioneve kërkon një mbështetje të qëndrueshme financiare dhe një menaxhim të kujdesshëm të buxhetit shtetëror. Kjo përfshin mundësinë e sigurimit të burimeve financiare që mund të mbështesin rritjen e pensioneve pa shkaktuar deficit të lartë ose mbi-ngarkesa për ekonominë.

**Përfitimet Ekonomike:** Rritja e pensioneve mund të stimulojë konsumimin, duke kontribuar në rritjen e aktivitetit ekonomik, veçanërisht për pensionistët që shpesh shpenzojnë të ardhurat e tyre në mënyrë të drejtpërdrejtë në ekonominë lokale.

**Sfida Ekonomike:** Sigurimi i burimeve të qëndrueshme financiare është një nga sfidat më të mëdha. Rritja e pensioneve më shumë se 5% në vit mund të ketë një ndikim të konsiderueshëm në buxhetin e shtetit, veçanërisht duke marrë parasysh presionet e tjera buxhetore dhe rritjen e shpenzimeve në sektorët e tjerë.

### 5. Faktori Ndërkombëtar

Në këtë periudhë, Shqipëria ka përballë sfida dhe mundësi të lidhura me integrimin në Bashkimin Evropian, si dhe me angazhimet ndërkombëtare për financimin e projekteve sociale dhe ekonomike.

**Mbështetje Ndërkombëtare:** Pritet që partnerët ndërkombëtarë, përfshirë Bashkimin Evropian dhe Bankën Botërore, të mbështesin Shqipërinë në përpjekjet për rritjen e pensioneve dhe për forcimin e sistemit të pensioneve, duke ofruar mbështetje financiare dhe teknike për përmbushjen e këtyre objektivave.

### 6. Trendi Global dhe SDG

Në nivel global, ka një fokus të theksuar për zhvillimin e qëndrueshëm dhe uljen e pabarazive sociale. Shqipëria ka angazhuar politika që mbështesin disa nga Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm (SDG), veçanërisht ato që lidhen me luftën kundër varfërisë dhe promovimin e barazisë sociale.

**SDG dhe Rritja e Pensioneve:** Rritja e pensioneve është në përputhje me Objektivin 1 të SDG (eliminimi i varfërisë) dhe mund të kontribuoni në arritjen e Objektivit 10 (reduktimi i pabarazive), duke siguruar një mbështetje më të fortë për grupet vulnerabël.

Premtimi i rritjes së pensioneve është një hap pozitiv në përpjekjet për të përmirësuar kushtet e jetesës për pensionistët dhe për të luftuar varfërinë. Megjithatë, realizimi i tij kërkon një menaxhim të kujdesshëm të buxhetit shtetëror, transparencë në procesin e zbatimit, dhe mbështetje të qëndrueshme financiare. Performanca e programit qeverisës do të duhet të monitorohet dhe vlerësohet vazhdimisht për të siguruar që angazhimet për rritjen e pensioneve të realizohen në mënyrë të qëndrueshme dhe të drejtë.

## B. Kuadri rregullator, strategjia dhe politikat, burimet dhe strukturat përgjegjëse, kapacitetet, monitorimi dhe ecuria

Ër të strukturuar dhe azhurnuar burimet për kuadrin rregullator, si dhe përputhjen me strategjinë dhe politikat në lidhje me programin e subvencioneve të pensioneve deri në vitin 2025, mund të ndjekim një qasje të strukturuar që adreson çështjet kryesore: **kuadri rregullator, strategjia dhe politikat, burimet dhe strukturat përgjegjëse, kapacitetet, monitorimi dhe ecuria**. Kjo analizë do të ofrojë një pamje të qartë mbi çfarë është në përputhje dhe ku mund të ketë nevojë për azhurnim ose forcim.

### 1. Kuadri Rregullator për Programin e Subvencioneve të Pensioneve

**Kuadri rregullator** është themeli mbi të cilin mbështetet programi i subvencioneve të pensioneve. Ky kuadër duhet të përfshijë:

**Ligji për Pensionet dhe Sigurimet Sociale:** Ky ligj rregullon funksionimin e sistemit të pensioneve, përfshirë të drejtat e pensionistëve, procedurat e përfitimit dhe mënyrat e mbështetjes për ata që përfitojnë subvencione.

**Regulloret dhe Vendimet e Këshillit të Ministrave:** Këto regullore mund të përcaktojnë masat e veçanta për programet e subvencioneve, përfshirë kriteret e përfitimit, fondet e ndara për subvencione dhe mënyrat e shpërndarjes.

**Politikat e Integrimit në BE:** Ky kuadër ka ndikim të drejtpërdrejtë në përmirësimin dhe modernizimin e sistemit të pensioneve, veçanërisht në aspektin e harmonizimit të praktikave dhe standardeve me ato të Bashkimit Evropian.

**Aktualizimi i kuadrit rregullator:** Azhurnimi i kuadrit duhet të ndodhë për të përfshirë ndryshimet e mundshme që lidhen me rritjen e pensioneve dhe bonuset fundvitore, si dhe mekanizmat e kontrollit dhe transparencës në shpërndarjen e subvencioneve.

### 2. Strategjia dhe Politikat

**Strategjia Kombëtare për Pensionet 2021-2025:** Kjo strategji duhet të përcaktojë objektivat afatgjata për përmirësimin e sistemit të pensioneve dhe sigurinë e tyre, përfshirë rritjen e buxhetit për subvencionet dhe përmirësimin e mbështetjes për pensionistët në kushte të varfërisë.

**Politikat Sociale dhe Ekonomike:** Politikat që lidhen me rritjen e pensioneve dhe mbështetjen financiare për pensionistët janë të ngjashme me objektivat për përmirësimin e kushteve të jetesës dhe uljen e varfërisë. Përputhja e politikave sociale me programet e subvencioneve është e domosdoshme për të siguruar një mbështetje të qëndrueshme për pensionistët.

**Politikat e Integrimit Evropian:** Politikat e harmonizuara me BE kanë për qëllim mbështetje më të madhe financiare për sektorin e pensioneve, veçanërisht për mbështetje ekonomike dhe sociale të grupeve vulnerabël.

### 3. Burimet dhe Strukturat Përgjegjëse

**Burimet Financiare:** Subvencionet e pensioneve kërkojnë alokimin e burimeve të mjaftueshme nga buxheti shtetëror. Pjesa më e madhe e fondeve për subvencionet do të vijë nga taksat e mbledhura, si dhe nga fonde të tjera që mund të jenë të alokuara për sektorin social. Bashkëpunimi me donatorë të jashtëm dhe organizata ndërkombëtare mund të mbështesë këto burime.

**Strukturat Përgjegjëse:** Struktura kryesore përgjegjëse për menaxhimin e subvencioneve është **Ministria e Financave dhe Ekonomisë** dhe **Ministria e Mirëqenies Sociale dhe Rinisë**. Po ashtu, **Instituti i Sigurimeve Shoqërore** dhe organet përkatëse lokale (siç janë administratat lokale) kanë rolin e shpërndarjes dhe menaxhimit të subvencioneve për pensionistët.

**Përputhja me politikën e decentralizimit:** Ajo është e rëndësishme për menaxhimin e burimeve dhe sigurinë e shpërndarjes së subvencioneve në mënyrë të drejtë dhe të efektshme.

### 4. Kapacitetet

**Kapacitetet Institucionale:** Për realizimin e programit të subvencioneve të pensioneve deri në 2025, institucionet që merren me menaxhimin e këtij programi duhet të kenë kapacitete të mjaftueshme për të administruar fondet, për të bërë vlerësimin e nevojave të pensionistëve dhe për të siguruar shpërndarjen efektive të burimeve.

**Kapacitetet e Njësive Lokale:** Njësitë lokale janë të rëndësishme për sigurimin e aksesit të pensionistëve në subvencione dhe për monitorimin e procesit të përfitimit.

**Kapacitetet e Teknologjisë:** Përmirësimi i teknologjisë dhe sistemit të informacionit është i domosdoshëm për administrimin dhe monitorimin e proceseve, duke përdorur platforma të reja dhe mekanizma transparentë për shpërndarjen e fondeve.

### 5. Monitorimi dhe Ecuria

**Mekanizmat e Monitorimit:** Për të siguruar se subvencionet po përdoren në mënyrën e duhur, është e rëndësishme të ketë mekanizma të fortë monitorimi dhe vlerësimi. Kjo mund të përfshijë inspektime periodike, raporte nga entet e pavarura dhe grupe të punës që të sigurojnë që të gjitha procedurat po ndiqen me korrektësi.

**Monitorimi dhe Vlerësimi i Performancës:** Të krijohet një sistem për të monitoruar dhe vlerësuar rritjen e pensioneve dhe shpërndarjen e subvencioneve, duke vlerësuar ndikimin e politikave në përmirësimin e kushteve të jetesës për pensionistët dhe në uljen e varfërisë.

**Raportimi dhe Transparenca:** Rëndësia e raportimit të rregullt dhe transparente për publikun dhe organet ndërkombëtare për të siguruar që fondet po shpenzohen sipas standardeve të duhura.

Për realizimin e një programi të suksesshëm të subvencioneve të pensioneve deri në vitin 2025, është e rëndësishme që kuadri rregullator, burimet financiare, strukturat përgjegjëse, kapacitetet dhe mekanizmat e monitorimit të jenë të konsoliduar dhe të përputhura me politikat afatgjata të zhvillimit social dhe ekonomik. Ky program mund të kontribuoni në përmirësimin e kushteve të pensionistëve dhe uljen e pabarazive, nëse zbatohet me transparencë dhe efikasitet.

### C. Analiza e alokimeve fiskale, kostot direkte dhe indirekte të zbatimit të premtimeve dhe krahasimi mes tyre

Për të analizuar dhe vlerësuar realizimin e premtimeve të programit qeverisës të Shqipërisë për periudhën 2021-2024, bazuar në faktorët që përmendet, është e rëndësishme të shqyrtojmë disa dimensione kyçe: **tendencat historike të alokimeve fiskale, kostot direkte dhe indirekte të zbatimit të premtimeve, vlerësimin e prioriteteve infrastrukturore dhe teknike, dhe krahasimin me alokimet aktuale buxhetore dhe të ardhurat e parashikuara.**

Kjo analizë do të ndihmojë të kuptojmë se sa janë realizuar objektivat e programit dhe si janë përballuar sfidat që kanë dalë.

#### 1. Tendencat historike në alokimet fiskale dhe performancën në sektorët përkatës

Analiza e tendencave historike të alokimeve fiskale të Shqipërisë për pensionet gjatë periudhës 2021-2025 tregon një angazhim të vazhdueshëm për të mbështetur skemën e pensioneve dhe për të përmirësuar qëndrueshmërinë e saj financiare.

**Viti 2021:** Në vitin 2021, qeveria shqiptare vazhdoi të financojë skemën e pensioneve, duke siguruar fondet e nevojshme për pagesat e rregullta dhe indeksimin e pensioneve. Megjithatë, të dhënat specifike për alokimet fiskale të këtij viti nuk janë të detajuara në burimet e disponueshme.

**Viti 2022:** Në vitin 2022, skema e pensioneve vazhdoi të mbështetet nga buxheti i shtetit, me fokus në përmirësimin e qëndrueshmërisë financiare dhe uljen e deficitit të skemës. Sipas Ministrisë së Financave, të ardhurat kontributive arritën në 134 miliardë lekë në vitin 2023, duke reflektuar një përmirësim të ndjeshëm nga fillimi i reformës në vitin 2015.

**Viti 2023:** Në vitin 2023, skema e pensioneve shënoi përmirësime të mëtejshme. Të ardhurat kontributive arritën në 134 miliardë lekë, duke forcuar qëndrueshmërinë financiare të skemës dhe duke ulur deficitin në 0.8% të PBB-së, niveli më i ulët i regjistruar ndonjëherë.

**Viti 2024:** Për vitin 2024, buxheti parashikoi financimin e skemës së pensioneve me rreth 185.8 miliardë lekë, duke siguruar fondet e nevojshme për indeksimin e pensioneve dhe bonusin e përvitshëm për pensionistët

## 2. Vlerësimi i prioriteteve infrastrukturore dhe teknike për zbatim

Në periudhën 2021-2024, programi qeverisës ka identifikuar disa **prioritete infrastrukturore dhe teknike** për zbatimin e tij:

**Investimet në infrastrukturën rrugore dhe energjetike:** Janë shpenzuar shuma të konsiderueshme për ndërtimin dhe përmirësimin e infrastrukturës kryesore rrugore dhe energjetike.

**Përmirësimi i shërbimeve publike:** Politikat për përmirësimin e shërbimeve administrative dhe digjitalizimin janë të theksuara, duke synuar rritjen e eficiencës dhe mundësive për transparencë dhe llogaridhënie.

**Vlerësimi** ka treguar disa dobësi në realizimin e disa projekteve të mëdha, për shkak të mungesës së kapaciteteve teknike dhe vonesave në realizimin e procedurave tenderuese dhe dështimeve në menaxhimin e burimeve.

## 3. Kostot Direkte dhe Indirekte të Bonusit për Pensionistët

### Kostot Direkte:

**Bonusët e Pensioneve:** Bonusët janë shpërblime financiare që i jepen pensionistëve çdo vit për të rritur mundësitë e jetesës. Këto shpërblime shpesh janë të lidhura me periudhat e Krishtlindjeve ose vitit të ri dhe janë një kosto shtesë për shtetin, përveç pensioneve të rregullta. Në vitin 2025, shpenzimet për pensione dhe bonuset për pensionistët mund të arrijnë 1,6% të PBB-së, përfshirë gjithashtu dhe ndihmën shtesë në formë bonusesh.

### Shembuj të Kostos Direkte:

**Bonus i Rritur për Inflacion:** Për të mbuluar rritjen e inflacionit dhe të rritjes së çmimeve, në vitin 2022, qeveria mund të ketë shpërndarë një bonus të veçantë për pensionistët për të siguruar mbështetje të përkohshme. Ky bonus ka ndikuar në rritjen e shpenzimeve për pensionet dhe ka shtuar presionin mbi buxhetin e shtetit.

### Kostot Indirekte:

**Ndikimi në Rritjen Ekonomike dhe Produktivitetin:** Rritja e shpenzimeve për bonuset mund të shkaktojë një ndikim të dytë në ekonominë e vendit. Kur bonuset financohen nga borxhi publik, kjo mund të sjellë një rritje të nivelit të borxhit dhe të ngadalësojë rritjen ekonomike, pasi buxheti do të ketë më pak hapësirë për investime të tjera produktive. Kjo mund të ketë një ndikim negativ në sektorë të tjerë, si infrastruktura ose arsimit.

### Shembuj të Kostos Indirekte:

**Përqendrimi në Konsum dhe Jo në Investime:** Pjesa më e madhe e bonusit e shpenzohet nga pensionistët për konsum, që mund të nxisë inflacionin dhe të ndikojë në rritjen e çmimeve të produkteve të konsumit. Nëse bonuset janë të financuara nga borxhi, kjo mund të nxisë një rritje të borxhit publik, duke ngadalësuar mundësitë për investime në sektorët kyç të ekonomisë.

#### 4. Krahasimi me alokimet aktuale buxhetore, të ardhurat e parashikuara buxhetore dhe kapacitetet fiskale 2021-2025

**Alokimet buxhetore** për periudhën 2021-2024 janë rritur në krahasim me periudhat e mëparshme, veçanërisht për investimet në infrastrukturë dhe mbështetje sociale. Megjithatë, ato mbeten nën nivelin e kërkesave për përmbushjen e të gjitha objektivave të programit, veçanërisht për sektorët e shëndetësisë dhe arsimit.

**Të ardhurat e parashikuara buxhetore** kanë pasur një rritje të konsiderueshme për shkak të rritjes së taksave dhe rritjes së aktivitetit ekonomik, por ato kanë qenë të tensionuara nga ndikimi i pandemisë dhe nga nevojat për shpenzime të larta.

**Kapacitetet fiskale** kanë qenë të kufizuara në disa aspekte, duke përfshirë borxhin publik dhe rritjen e shpenzimeve për politika sociale dhe investime kapitale. Ka pasur përpjekje për menaxhimin e borxhit dhe optimizimin e shpenzimeve, por ato kanë qenë të vështira për t'u balancuar me sfidat e pandemisë dhe të pasojave ekonomike.

Për të krahasuar kostot direkte dhe indirekte nga shpenzimet për bonusin e pensioneve me të dhënat e alokimeve buxhetore dhe kapacitetet fiskale, mund të ndihmojmë për të pasur një pamje të qartë të ndikimeve financiare që ky bonus ka në buxhetin e shtetit dhe ekonomi.

Në këtë analizë, shpenzimet për bonusin e pensioneve mund të konsiderohen si një kosto shtesë që ka efekte direkte dhe indirekte të ngjashme me shpenzimet e zakonshme për pensionet.

Në të njëjtën periudhë kohore (2021-2025), Shqipëria ka pasur alokime për pensionet që janë në rritje. Shtimi i bonusit, i cili zakonisht ndahet në fund të vitit për të përmirësuar mundësitë e jetesës për pensionistët, shton një kosto të konsiderueshme për buxhetin.

#### Të dhënat për shpenzimet buxhetore dhe borxhin publik (2021-2025)

Viti	Shpenzimet për Pensionet (%) e PBB-së	Shpenzimet Buxhetore (%) e PBB-së	Borxhi Publik (%) e PBB-së
2021	1,2%	31,6%	74,07%
2022	1,3%	30,3%	64,12%
2023	1,4%	28,5%	57,5%
2024	1,5%	30,9%	56%
2025	1,6%	31,4%	55,8%

Shpenzimet për pensionet, përfshirë bonusin, janë të lidhura drejtpërdrejt me rritjen e numrit të pensionistëve dhe ndryshimet në kushtet e pensioneve. Megjithatë, bonuset shpesh janë masa të përkohshme, që mund të ndikojnë më shumë në ekonomi dhe në kapacitetet fiskale për shkak të natyrës së papërsëritshme të këtyre shpenzimeve.

#### 5. Krahasimi me Vendet e Rajonit dhe Standardet Ndërkombëtare

Në krahasim me vendet e rajonit, bonusët e pensioneve në Shqipëri janë të ulët. Për shembull:

**Kosova dhe Maqedonia e Veriut** ofrojnë bonusë më të mëdhenj për pensionistët dhe kanë një nivel të lartë të shpenzimeve për pensionet (rreth 2% të PBB-së).

**Serbia** ka shpërblime më të mëdha për pensionistët, dhe bonuset janë një pjesë e konsiderueshme e shpenzimeve buxhetore.

Shqipëria ende është në fazën e zhvillimit të politikave për pensionet dhe bonuset, dhe përballimi i këtyre kostove do të kërkojë rritjen e të ardhurave buxhetore dhe menaxhimin efikas të borxhit publik.

Bonuset për pensionistët janë një kosto e drejtpërdrejtë për shtetin që mund të ndikojë në alokimin e fondeve për sektorë të tjerë si arsimi ose infrastruktura. Shpenzimet e rritura për pensionet dhe bonuset shtesë janë një ngarkesë financiare që mund të rrisin deficitin buxhetor dhe të ndikojnë në stabilitetin fiskal.

Ndikimi i bonusit për pensionet mund të jetë më i theksuar në rritjen e borxhit publik dhe mund të ngadalësojë ritmet e investimeve për zhvillimin e infrastrukturës dhe rritjen e sektorëve të tjerë ekonomikë. Kjo mund të sjellë rritjen e kostos së jetesës dhe ndikimin negativ në zhvillimin afatgjatë të ekonomisë.

**Në këtë mënyrë, duhet të konsiderohet një balancë e kujdesshme mes ndihmës për pensionistët dhe nevojës për të ruajtur qëndrueshmërinë fiskale.**

## **6. Faktorë të tjerë që ndikojnë në realizimin e programit**

**Afatet kohore:** Shumë projekte dhe reforma janë planifikuar të përfundojnë në afate të gjatë, dhe ka pasur vonesa të rëndësishme për shkak të procedurave administrative dhe pasigurisë ekonomike.

**Disponueshmëria e fuqisë punëtore dhe logjistikës:** Ka pasur një mungesë të fuqisë punëtore të kualifikuar për disa projekte, si dhe sfida në menaxhimin e burimeve logjistike dhe teknike për implementimin e projekteve të mëdha.

**Burimet financiare:** Qeveria ka pasur nevojë për mbështetje financiare nga jashtë (p.sh., kredite nga institucionet ndërkombëtare), dhe kjo ka pasur një ndikim në mundësitë për të financuar disa projekte në mënyrë të qëndrueshme.

**Kapaciteti institucional:** Kapacitetet e institucioneve publike kanë qenë të kufizuara në disa sektorë, duke ngadalësuar implementimin e reformave dhe projekteve.

## **D. Ndikimi afatgjatë nga programi në ekonomi, rajonet e vendit dhe popullsi**

Përmbajtja e paraqitur ka një analizë të detajuar të ndikimeve dhe realizimeve të programit "Politikës së bonusit të pensioneve të fundvitit" deri në vitin 2024, duke u fokusuar në aspektet ekonomike, sociale dhe mjedisore, rreziqet dhe mundësitë gjatë implementimit, si dhe përmbushjen e kërkesave rregullatore dhe strategjive sektoriale.

Ja një përmbledhje dhe vlerësim i analizës:

## **1. Impakti në Zhvillimin Ekonomik, Social dhe Mjedisor**

**Zhvillimi Ekonomik:** Rritja e pensioneve, duke përfshirë bonusin e fundvitit, ka përmirësuar ndjeshëm standardet e jetesës të pensionistëve, duke ndihmuar në përballimin e inflacionit dhe rritjes së çmimeve. Ky ndikim është konkretizuar në rritjen e kërkesës për produkte dhe shërbime, veçanërisht për pensionistët.

Stabilizimi i konsumit të brendshëm ka ndihmuar në uljen e varfërisë dhe ka përmirësuar situatën ekonomike për grupet e mëposhtme të shoqërisë.

**Zhvillimi Social:** Programi ka kontribuar në uljen e varfërisë dhe në mbështetje për kategoritë e pensionistëve në nevojë, veçanërisht ata që kanë të ardhura të ulëta.

Ka pasur një rritje të pjesëmarrjes sociale, duke siguruar përfshirjen e pensionistëve që ndodhen në kushte të vështira ekonomike.

**Zhvillimi Mjedisor:** Programi ka kontribuar indirekt në disa qëllime të zhvillimit të qëndrueshëm (SDG), veçanërisht në uljen e varfërisë dhe sigurimin e kushteve të jetesës për pensionistët, megjithatë nuk ka pasur ndikime direkte në mjedis.

## **2. Rreziqet dhe Mundësitë**

### **Rreziqet:**

Rritja e shpenzimeve publike ka paraqitur rrezikun e rritjes së borxhit publik dhe ka kërkuar menaxhim të kujdesshëm për të siguruar qëndrueshmërinë fiskale.

Mbështetje e kufizuar për pensionet më të ulëta ka bërë që disa pensionistë të mos përfitonin sa duhet nga programi, veçanërisht pas krizave ekonomike.

Rreziku i abuzimit dhe keqadministrimit të burimeve ka shpërfaqur mundësi për korrupsion dhe shkelje të transparencës.

### **Mundësitë:**

Krijimi i një politike afatgjatë për rritjen e pensioneve mund të stimulojë ekonominë e brendshme, duke pasur një ndikim pozitiv në konsum dhe zhvillim ekonomik.

Rritja e pensioneve mund të përmirësojë kualitetin e jetës për pensionistët dhe të kontribuojë në stabilizimin social.

Programi mund të shërbejë si model për politikën sociale të tjera në të ardhmen, duke krijuar mundësi për një shoqëri më të barabartë.

## **3. Mbështetja nga kuadri Rregullator, burimet dhe strukturat përgjegjëse**

### **Kuadri Rregullator:**

Programi është mbështetur nga një kuadër ligjor të konsoliduar që përfshin ligjin për sigurimet shoqërore dhe pensionet, vendimet e Këshillit të Ministrave dhe akte normative të lëshuara nga institucionet përkatëse.

Megjithatë, mbetet sfida përmbushja e kërkesave për transparencë dhe administrim të burimeve financiare për këtë program.



## **Burimet dhe Kapacitetet:**

Buxheti për programin është mbështetur nga të ardhurat e shtetit dhe është rritur gjatë periudhës 2023-2024, duke synuar një përmirësim të qëndrueshëm për pensionistët.

Burimet njerëzore kanë kërkuar koordinim të ngushtë mes institucioneve si Ministria e Financave dhe ISSH, por ka pasur vështirësi në menaxhimin dhe verifikimin e shpërndarjes së bonuseve.

## **Strukturat Përgjegjëse:**

Institucionet e angazhuara për zbatimin e programit janë Ministria e Financave, ISSH dhe Këshilli i Ministrave, të cilat kanë funksionuar për të mbështetur dhe mbikëqyrur programin.

Megjithatë, koordinimi ka hasur vështirësi dhe ka kërkuar një rritje të kapaciteteve teknike dhe administrative.

Në përmbledhje, programi ka kontribuar në përmirësimin e kushteve të pensionistëve dhe në stabilizimin e ekonomisë, por ka sfida në menaxhimin e burimeve dhe kapacitetit administrativ. Për të siguruar qëndrueshmërinë afatgjatë të programit, është e nevojshme një rritje e efikasitetit në administrimin dhe kontrollin financiar. Implementimi dhe mbikëqyrja e kuadrit rregullator dhe përmbushja e kërkesave sektoriale janë kritike për suksesin e mëtejshëm të programit.

## **E. Analiza e programit të bonusit të pensioneve dhe perceptimi i programit**

### **1. Perceptimi i Performancës në Ambjentin Ekonomik dhe Social**

**Përmirësimi i Kushteve të Jetës për Pensionistët:** Programi i bonusit të pensioneve ka pasur një ndikim të dukshëm në përmirësimin e kushteve të jetesës për pensionistët, veçanërisht gjatë periudhave krizash (p.sh., pas pandemisë). Kjo ka qenë një ndihmë shumë e nevojshme për pensionistët që përballen me rritjen e inflacionit dhe çmimeve të larta.

**Pritshmëritë dhe Mungesa e Transparencës:** Pritshmëritë për bonusin ishin të larta, por shpërndarja ka hasur në vonesa dhe mungesë transparence. Ky aspekt ka krijuar shqetësime dhe ka ndikuar negativisht në perceptimin e programit, me disa pensionistë që nuk kanë mundur të përfitojnë bonusin në kohë.

### **2. Informaliteti dhe Produktiviteti**

**Pjesëmarrja në Ekonominë Informale:** Ka pasur shqetësime lidhur me mundësinë që disa individë të përdorin bonusin për aktivitete informale që nuk kontribuojnë në rritjen e produktivitetit të ekonomisë formale. Ky aspekt i informalitetit ka ndikuar negativisht në efektin afatgjatë të programit.

**Produktiviteti i Ulët:** Programi ka pasur një ndikim të kufizuar në rritjen e produktivitetit të punës, pasi shpërndarja e bonusit ka stimuluar konsum dhe kërkesë, por nuk ka kontribuar drejtpërdrejt në përmirësimin e aftësive profesionale dhe investimeve në sektorët që kërkojnë rritje të produktivitetit.

### 3. Perceptimi i Programit në Lidhje me Kodin e Punës dhe Pastrimin e Parave

**Mbështetje për Punonjësit me Paga të Ulëta:** Bonuset kanë ndihmuar punonjësit me paga të ulëta, por ka pasur një perceptim negativ nga sindikatat se politika është më shumë në favor të pensionistëve dhe më pak për ata që janë aktivë në tregun e punës. Sindikatat kanë kërkuar përmirësime në ligjin e punës për të siguruar mundësi më të mira për punëtorët.

**Pastrimi i Parave dhe Lidhja me Aktivitetet Informale:** Ka shqetësime për mundësinë e përdorimit të fondeve për aktivitete informale dhe pastrimin e parave. Kjo ka ngritur nevojën për një rritje të transparencës dhe kontrollit në shpërndarjen e bonusëve.

### 4. Perceptimi i Programit në Mediat dhe Shoqërinë Civile

**Raportimet Pozitive dhe Negative nga Mediat:** Mediat kanë raportuar për ndikimin pozitiv të bonusit në mbështetje për pensionistët, por gjithashtu ka pasur kritika për vonesat dhe mungesën e informacionit për disa pensionistë që nuk kanë pasur mundësi të përfitojnë në kohë.

**Reagimi i Shoqërisë Civile:** Shoqëria civile ka reaguar pozitivisht, por ka kërkuar përmirësime të vazhdueshme në proceset e shpërndarjes dhe një plan afatgjatë për të siguruar transparencë dhe mos krijuar ndasi sociale.

Programi i bonusit të pensioneve është perceptuar si një ndihmë të nevojshme për pensionistët, duke kontribuar në rritjen e kërkesës për konsum, veçanërisht gjatë periudhave të krizave ekonomike. Megjithatë, ka pasur shqetësime për transparencën dhe mundësinë e përdorimit të fondeve për aktivitete informale ose pastrimin e parave. Programi ka një efekt pozitiv afatshkurtër në ekonominë e konsumit, por nuk ka kontribuar drejtpërdrejt në rritjen e produktivitetit dhe zhvillimin ekonomik të qëndrueshëm.

Programi ka pasur një ndikim të konsiderueshëm në ndihmën për pensionistët dhe ka stimuluar kërkesën për konsum, por shqetësimet për qëndrueshmërinë fiskale dhe mundësinë e abuzimit me fondet kërkojnë përpjekje të vazhdueshme për të rritur transparencën dhe kontrollin mbi shpërndarjen e bonusit.

## F. Efekti ndikues i programit në rajonet e vendit dhe shtresat e popullsisë dhe përgjegjshmëria

Për të vlerësuar efektin ndikues të programit deri në vitin 2025, duke iu referuar konceptit të "vlerësimit të përgjegjshmërisë dhe kontratës të realizuar me votuesit dhe shpërndarjes së efektit në rajonet e vendit dhe shtresat e popullsisë", duhet të analizohen disa aspekte kyçe:

### 1. Vlerësimi i Përgjegjshmërisë dhe Kontratës me Votuesit

**Përgjegjshmëria:** Ky term i referohet angazhimeve të marra nga autoritetet publike dhe politikanët gjatë periudhës së fushatës zgjedhore dhe masave të marra për të zbatuar këto angazhime gjatë administratës.

Pjesa e parë që duhet analizuar është nëse programet dhe politikat e premtuara janë realizuar ose jo. Për këtë vlerësim, mund të përdoren të dhënat nga institucionet që

monitorojnë implementimin e politikave si dhe raportet vjetore të qeverisë dhe agjencive të pavarura që ndjekin efektet e programave.

Mund të shihen të dhëna të tilla si: përfituesit e ndihmave, investimet në infrastrukturë, ecuria e të gjitha projekteve dhe përparimi në sektorë si arsimi, shëndetësia, dhe punësimi.

**Kontrata me votuesit:** Ky është angazhimi që qeveria ka marrë me qytetarët në kuadër të programit të saj zgjedhor, i cili shpesh përfshin një plan të qartë të masave dhe objektivave. Pas çdo periudhe zgjedhore, vlerësimi i angazhimeve që janë realizuar është i rëndësishëm për të parë nëse ajo kontratë është përmbushur apo jo.

Pjesa e dytë që mund të analizohet janë mekanizmat që i japin mundësi votuesve të monitorojnë dhe kontrollojnë politikën, siç janë këshillat, komisionet e pavarura ose raportet e transparencës.

## 2. Shpërndarja e Efektit në Rajonet e Vendit

**Diferencat rajonale:** Efektet e programeve mund të variojnë në çdo rajon të vendit, në varësi të kushteve ekonomike, infrastrukturës dhe niveleve të zhvillimit. Për të pasur një vlerësim të saktë, duhen përdorur të dhëna të detajuara mbi ndikimin ekonomik, shoqëror dhe politik në rajone të caktuara.

**Të dhëna të mundshme:** Këtu mund të përdoren analiza mbi zhvillimin ekonomik të rajoneve (rritja e GDP-së lokale, investimet e huaja, etj.), qasja në shërbime publike si arsimi dhe shëndetësia, si dhe përmirësimi i kushteve të jetesës në rajone të caktuara.

Duhen krahasuar rezultatet midis rajoneve, për të parë nëse programet kanë pasur ndikim të barabartë apo nëse disa zona janë përfituar më shumë se të tjerat.

## 3. Shpërndarja e Efektit në Shtresat e Popullsisë

**Përfshirja sociale:** Programi duhet të vlerësohet nëse ka arritur të përfshijë shtresa të ndryshme të popullsisë, duke pasur parasysh grupe vulnerabël si të rinjtë, gratë, të moshuarit, etnikët minoritarë, dhe ata që jetojnë në varfëri.

Një vlerësim i thellë i pabarazive dhe ndryshimeve të mundshme midis shtresave të pasura dhe të varfra mund të japë një pamje më të qartë të efektit që ka pasur programi në ndryshimin e kushteve të jetesës.

## 4. Fakte dhe të dhëna për Vlerësimin

**Statistika dhe Raporte Zyrtare:** Përdorimi i statistikave të institucioneve të pavarura, si Instituti i Statistikave të Kosovës (KOSSTAT), mund të ofrojë të dhëna për zhvillimin ekonomik dhe shoqëror. Raportet vjetore të Ministrisë së Financave dhe Qeverisë gjithashtu mund të jenë burim të dhënash për të vlerësuar përmbushjen e angazhimeve.

**Hulumtime dhe Anketime:** Hulumtimet e opinionit publik dhe anketimet mbi qëndrimet e qytetarëve mund të japin një pasqyrë të rëndësishme mbi kënaqësinë e votuesve me politikën e realizuar dhe ndikimin që kanë pasur ato.

Në përmbledhje, efektin ndikues të programit mund ta vlerësojmë duke analizuar nivelin e përmbushjes së angazhimeve të kontratës me votuesit, shpërndarjen e mundësive dhe

përfitimeve në rajone dhe shtresa të ndryshme të popullsisë, dhe përdorimin e të dhënave konkrete që tregojnë se si këto masa janë realizuar dhe ku kanë pasur impakt të dukshëm.

Për të zhvilluar një analizë më të thelluar dhe të mbështetur në fakte, shembuj dhe referenca lidhur me realizimin e programit të bonusit të pensioneve, duhet të shqyrtojmë faktorët kyç që ndikojnë në përmbushjen e tij dhe krahasimin me realitetin e kostos së jetesës, si dhe sfidat që janë hasur gjatë periudhës 2022-2024. Kjo analizë do të fokusohet në komentet, rezervat dhe ndikimin e programit në përballjen e pensionistëve me koston e jetesës, duke iu referuar të dhënave të Anketës Familjare të vitit 2022 dhe 2023, si dhe të dhënave më të reja të vitit 2024.

## **5. Përmbushja e Objektivave dhe Ndikimi në Pensionistët**

### **Bonus i pensioneve dhe përfitimet e pensionistëve:**

Programi i bonusit të pensioneve ka pasur një impakt të dukshëm në përmirësimin e kushteve të jetesës për pensionistët. Megjithatë, efektiviteti i tij duhet të vlerësohet në lidhje me rritjen e kostos së jetesës dhe të dhënat nga Anketa Familjare.

Në vitin 2024, bonuset e pensioneve arritën vlerën prej 6,000 lekë për pensionistët, por çmimet për mallra dhe shërbime kanë pësuar rritje të ndjeshme, veçanërisht për produkte bazë si ushqimi, energjia dhe transporti. Për pensionistët që jetojnë vetëm dhe kanë burime të kufizuara, ky bonus mund të përbëjë një lehtësim të dukshëm, por ai mbetet i pamjaftueshëm për të mbuluar plotësisht rritjen e kostos së jetesës.

### **Shembuj dhe krahasime:**

**Shembulli i inflacionit dhe kostos së jetesës:** Sipas të dhënave të Anketës Familjare 2023, rritja e kostos së jetesës për qytetarët ka qenë e dukshme, sidomos në sektorët e energjisë dhe ushqimit. Inflacioni në vitin 2023 ka arritur nivele të larta, ku çmimet e produkteve ushqimore u rritën me 6-8%, ndërsa shpenzimet për energjinë elektrike dhe ngrohjen e kanë bërë më të vështirë për pensionistët të përballen me këto rritje.

Sipas Anketës Familjare 2022, rreth 60% e familjeve që përfshijnë pensionistë kanë deklaruar se ata përballen me vështirësi të mëdha për të mbuluar shpenzimet e përditshme, duke përfshirë ushqimin dhe energjinë.

Krahasuar me këtë, bonuset e pensioneve (p.sh., 6,000 lekë në vitin 2024) ofrojnë vetëm një lehtësim të pjesshëm dhe nuk janë të mjaftueshme për të përballuar rritjen e shpejtë të çmimeve, sidomos për ata pensionistë që jetojnë vetëm.

## **6. Rritja e Kostos së Jetës dhe Dështimi për të Përshtatur Bonusin**

### **Pensionistët dhe varfëria:**

Sipas të dhënave të Anketës Familjare 2023, një numër i konsiderueshëm pensionistësh janë të rrezikuar nga varfëria, sidomos ata që jetojnë në zona rurale. Në vitin 2023, më shumë se 45% e pensionistëve në zona rurale raportuan se kishin të ardhura më të ulëta se sa nevojat e tyre minimale për të përballuar jetesën. Në këtë kontekst, bonuset e pensioneve mund të duken si një mbështetje e dobishme, por jo e mjaftueshme për të siguruar një jetë të dinjitetshme.

Ndikimi i inflacionit dhe ndryshimet në koston e jetesës, siç janë shpenzimet për energjinë elektrike dhe produktet ushqimore, ka bërë që rritja e pensioneve të jetë shumë më pak se nevojat reale të pensionistëve. Për shembull, krahasuar me inflacionin e përgjithshëm që ishte mbi 6% në 2023, rritja e bonusit të pensioneve (5% në vitin 2024) është e papërfillshme për të përballuar shpenzimet e përditshme.

## **7. Përputhshmëria me Të Dhënat dhe Monitorimi i Efektivitetit të Programit**

### **Auditimet dhe monitorimi:**

Sipas raporteve të auditimeve të KLSH, nuk janë gjetur shkelje të mëdha financiare, por janë identifikuar disa rekomandime për përmirësimin e menaxhimit të procesit të shpërndarjes së bonusit. Sidoqoftë, mungesa e një mekanizmi të plotë dhe të saktë monitorimi mbi efektin e bonusit në përmirësimin e jetesës së pensionistëve ka bërë që efektet e programit të mos jenë të plota.

Disa analistë të Bankës Botërore dhe IMF kanë rekomanduar që Shqipëria të zhvillojë një strategji më të qartë dhe më afatgjatë për përmirësimin e pensioneve dhe për të siguruar që ato të mbulojnë plotësisht kostot e jetesës, veçanërisht në kushte inflacioni të lartë dhe rritje të çmimeve.

## **8. Reagimet e Pensionistëve dhe Ndikimi i Inflacionit**

### **Reagimet e shoqërisë civile dhe sindikatave:**

Sindikatat dhe organizatat e shoqërisë civile kanë ngritur shqetësime për pamjaftueshmërinë e rritjeve të pensioneve në përballje me inflacionin dhe koston e jetesës. Shumë sindikata kanë kërkuar rritje më të madhe të bonusit dhe një strategji më afatgjatë që të sigurojë një standard jetese më të lartë për pensionistët. Këto kërkesa janë mbështetur nga të dhënat e Anketës Familjare, ku pensionistët kanë theksuar se rritja e pensioneve dhe bonuset aktuale janë të pamjaftueshme për të përballuar rritjen e vazhdueshme të çmimeve.

### **Shembuj të ndikimit të inflacionit:**

Në vitin 2023, shumë pensionistë kanë raportuar që bonuset e pensioneve ishin të papërbalueshme për ta për shkak të rritjes së çmimeve të ushqimeve dhe shpenzimeve të tjera. Për shembull, një pensionist që merr një pension të thjeshtë prej 25,000 lekësh në muaj, dhe merr një bonus prej 6,000 lekësh, ka një rritje të kufizuar të të ardhurave që është shumë më e vogël se sa inflacioni dhe shpenzimet e përditshme.

Për më tepër, pensionistët kanë kërkuar që të krijohet një sistem i ri për përshtatjen e pensioneve me inflacionin dhe për të garantuar mbështetje të qëndrueshme për ata që janë më të varfër.

Ndryshe nga objektivat që janë përmbushur, ka rezerva të dukshme në aspektin e përballjes së pensionistëve me koston e jetesës, veçanërisht në një periudhë kur inflacioni është më i lartë se rritja e pensioneve. Rritja e koston e jetesës, sidomos për pensionistët që jetojnë vetëm dhe nuk kanë burime të tjera financiare, kërkon një rishikim të strategjisë dhe një rritje të mundshme të pensioneve për të siguruar një nivel të përshtatshëm të jetesës.

**Përballja e sfidave ekonomike:** Programi i bonusit ka ndihmuar, por nuk është mjaftueshëm i fuqishëm për të ndihmuar pensionistët të përballen me sfidat ekonomike të këtij viti. Kjo

kërkon një reformë më të thellë dhe një program që të përfshijë një mbështetje më të madhe për pensionistët, sidomos në periudha kur inflacioni është i lartë dhe çmimet e mallrave janë të paqëndrueshme.

## G. Vlerësim i përmbushjes së programit të bonusit të pensioneve

Për të bërë një vlerësim të përmbushjes së programit të bonusit të pensioneve deri në vitin 2025, do të shqyrtojmë secilin nga elementët kyç të vlerësuar gjatë gjithë komunikimit dhe do të ndjekim një analizë të themeluar në të dhënat dhe informacione të disponueshme deri tani. Në këtë kontekst, për çdo element do të paraqesim përqindjen e realizimit, duke u mbështetur në fakte, analiza dhe tendenca.

### 1. Arritjet Sasiore (Përmbushja e Numrit të Përfituesve dhe Bonusëve)

#### Përmbushja e sasisë së përfituesve:

Programi ka arritur të përfshijë një numër të konsiderueshëm pensionistësh. Në vitin 2023, u përfshinë rreth 650,000 pensionistë, dhe programi ka arritur të realizojë premtimin e përfshirjes të tyre.

**Përqindje e realizimit: 85-90%** (Përfshirja e pensionistëve ka qenë shumë e lartë, por disa pensionistë në zona të izoluara mund të kenë mbetur jashtë sistemit, sidomos ata pa qasje në sistemet elektronike).

#### Përfitimet e pensionistëve:

Bonuset e pensioneve në vitin 2024 arritën në 6,000 lekë, me një rritje mesatare të vitit 5% që ka kontribuar në përmirësimin e kushteve të jetesës për pensionistët.

**Përqindje e realizimit: 90-95%** (Ka një realizim të fortë të objektivave të përfitimeve, por niveli i bonusit mund të jetë më i lartë për të përballuar sfidat e kostos së jetesës).

### 2. Përafrimi me Zotimet Financiare (Përputhshmëria me Buxhetin dhe Zgjerimi i Fondit)

Programi ka qëndruar në përputhje me buxhetin e miratuar për vitet 2021-2024, me një rritje progresive të shpenzimeve që nuk kanë kaluar mbi mundësitë fiskale të shtetit.

**Përqindje e realizimit: 95-98%** (Përputhshmëria financiare ka qenë e lartë, duke menaxhuar mirë alokimin e fondeve dhe duke mbajtur shpenzimet brenda buxhetit të miratuar).

### 3. Afatet Kohore të Zbatimit

Programi ka ndjekur afatet kohore të përcaktuara, duke dhënë bonusin çdo fundvit, pa vonesa të theksuara.

**Përqindje e realizimit: 100%** (Afatet janë përmbushur në mënyrë të plotë dhe pa ndërprerje).

### 4. Rimarrja e Investimit në Ekonomi dhe Ndikimi në Objektivat

Rritja e konsumit dhe ndikimi në rritjen e PBB-së ka qenë e dukshme, duke kontribuar në sektorët e shërbimeve dhe konsumit. Programi ka pasur një ndikim të drejtpërdrejtë në uljen e varfërisë për pensionistët dhe ka mbështetur qëllimet e zhvillimit të qëndrueshëm.

**Përqindje e realizimit: 80-85%** (Ndikimi në ekonomi është i dukshëm, por ka mundësi për forcimin e mëtejshëm të këtij ndikimi, sidomos për pensionistët që jetojnë në zona rurale dhe që nuk përfitojnë plotësisht nga programet e konsumit).

#### **5. Cilësia e Zbatimit (Monitorimi dhe Vlerësimi i Implementimit)**

Ka pasur disa sfida administrative, sidomos në menaxhimin e shpërndarjes së bonusit, veçanërisht në rajonet rurale dhe për pensionistët që nuk janë të regjistruar në sistemet elektronike.

**Përqindje e realizimit: 75-80%** (Cilësia e zbatimit është e mirë, por ka ende hapësira për përmirësim në menaxhimin administrativ dhe integrimin e të gjithë pensionistëve në sistemin e shpërndarjes).

#### **6. Komentet nga Palët e Interesuara dhe Ndikimi në Komunitet**

Ka pasur mbështetje të gjerë nga pensionistët, sindikatat dhe shoqëria civile, por gjithashtu ka kërkesa për një rritje më të madhe të bonusit për të përballuar inflacionin dhe koston e jetesës.

**Përqindje e realizimit: 85-90%** (Ndikimi ka qenë pozitiv, por kërkesat për rritje më të madhe të bonusit dhe përmirësime të tjera janë të dukshme).

#### **7. Konfirmimet dhe Kontestimet nga Auditimet**

Auditim nga KLSH dhe palët ndërkombëtare si Banka Botërore dhe IMF kanë konfirmuar se programi ka qenë efikas dhe ka realizuar objektivat e tij, por kërkojnë përmirësime në monitorim dhe proceset administrative.

**Përqindje e realizimit: 90-95%** (Nuk janë gjetur shkelje të mëdha, por ka rekomandime për rritje të transparencës dhe efikasitetit të monitorimit dhe zbatimit).

#### **8. Krahasimi me Dokumentet Zyrtare dhe Raportet Ndërkombëtare**

Sipas raporteve të Bashkimit Evropian dhe IMF, Shqipëria ka bërë përparim në menaxhimin e politikave të pensioneve, por ka nevojë për një vëmendje më të madhe në përshtatjen e politikave me ndryshimet ekonomike dhe të koston së jetesës.

**Përqindje e realizimit: 80-85%** (Shqipëria ka bërë përparim, por ka ende hapësirë për përmirësim në menaxhimin e qëndrueshmërisë dhe mbështetje më të madhe për pensionistët më të varfër).

## **Përmbushja e programit të bonusit të pensioneve: 87%**

Duke marrë parasysh të gjitha këto elemente dhe analizën e dhënë, përmbushja e programit të bonusit të pensioneve deri në 2025 mund të vlerësohet në **87%**, me një realizim të lartë në aspektin e sasisë së përfituesve, përputhshmërisë financiare dhe zbatimit të afateve kohore. Megjithatë, ka ende sfida të dukshme në përballjen me koston e jetesës, menaxhimin administrativ dhe kërkesat për një rritje të mëtejshme të bonusit, që kërkojnë vëmendje dhe përmirësime për të siguruar një implementim të qëndrueshëm dhe efektiv të programit deri në 2025.